

การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทย
เพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
ในจังหวัดลำปาง

The Development of Thai Language Course Video
Materials to Promote the Proactive Learning Management
Skills of Teachers in Lampang Province

ธิดารัตน์ พมงาม^{1*} กนิษฐกานต์ ปันแก้ว² กิตติยา ปลอดแก้ว²

ดารุณี นิพัทธ์ศานต์¹ และสุวรรณี เครือฟุ้ง¹

Thidarat Phomngam^{1*}, Kanitkan Pankaew², Kittiya Plodkaew²,

Darunee Niphantsan¹ and Suwannee Kruaphung¹

¹ สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จังหวัดลำปาง 52100

² สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จังหวัดลำปาง 52100

¹ Department of Thai, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University, Lampang 52100

² Department of Computer Education, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University,
Lampang 52100

*Corresponding author: Thaitidarat@gmail.com

Received: June 21, 2022; Revised: January 27, 2023; Accepted: September 28, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทย 2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทย 3) เปรียบเทียบทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในจังหวัดลำปาง และ 4) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กที่เรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทย เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดลำปาง จำนวน 8 คน

และนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดลำปาง จำนวน 35 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นครูและนักเรียนที่สนใจเข้าร่วมโครงการ เครื่องมือที่ใช้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย จำนวน 10 แผน สื่อวีดิทัศน์ จำนวน 10 ตอน แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สื่อวีดิทัศน์มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 และมีประสิทธิภาพ 81.55/81.38 2) ดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์ มีค่าเท่ากับ 0.6010 คิดเป็นร้อยละ 60.10 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ 3) ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรม และ 4) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

คำสำคัญ: สื่อวีดิทัศน์ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประสิทธิภาพ ดัชนีประสิทธิผล

Abstract

The research objectives were 1) to establish and find the video media efficiency used in Thai language subject, 2) to study the video media effectiveness index used in Thai language subject, 3) to compare the active learning management skill used in Lampang province, and 4) to compare small sized school students' learning achievement using video media in Thai language subject with the criteria of 80 percent. The purposive sampling technique was used in selecting eight Thai language teachers in small sized schools, Lampang province and thirty five students studying in small sized schools who were interested in joining the project. The instruments consisted of 10 Thai language teaching plan, 10 chapters of video clip media, an active learning management assessment, and an achievement test. Percentage, mean and standard deviation were used in statistic data analysis. The research revealed as followed: 1) Video media was suitable to use at the level of the highest, 4.50 mean scores, and 81.55/81.38 efficiency value; 2) The effectiveness index was 0.6010 at the percentage of 60.10. This value indicated students' progress in their learning; 3) Teachers had higher active learning management skill than before they joined the training; and 4) Students' learning achievement scores were higher than the criteria of 80 percent.

Keywords: Video media, Active learning management, Efficiency, Effectiveness index

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อสนองตอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแนวนโยบายพัฒนาการศึกษาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 จึงได้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียม และทั่วถึง โดย 1) ปฏิรูประบบบริหารจัดการทางการศึกษา โดยปรับระบบบริหารจัดการการศึกษาใหม่เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ (Accountability) 2) ปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา 3) พัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ ตั้งแต่กระบวนการผลิต สรรหา และการคัดเลือกให้ได้คนดีคนเก่ง รวมทั้งระบบการประเมินและรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์จากผู้เรียน และ 4) ปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดยมุ่งจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ ปรับหลักสูตรและผลิตรายการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของตลาด การวิจัยและการใช้เทคโนโลยีและสื่อเพื่อการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: 19)

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ การนำสื่อในรูปแบบเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในด้านการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศ ความสำคัญดังกล่าวเห็นได้จากกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย ระยะ พ.ศ. 2555–2563 ที่สนับสนุนการสร้างนวัตกรรมทางการเรียนรู้เพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษา โดยสร้างโอกาสในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน โดยกำหนดให้สถาบันการศึกษาต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น สื่อการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญและมีคุณค่าต่อผู้เรียน เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น และช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว (จิตรภากรณ์ ชังกริส, 2559: 1) วิทัศน์จึงเป็นสื่อการศึกษาประเภทหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพราะวิทัศน์สามารถสื่อสารไปยังคนกลุ่มใหญ่ได้ และสามารถจัดเก็บเป็นข้อมูลหรือไฟล์ระบบดิจิทัลได้ การเรียนรู้จากวิทัศน์นั้นผู้เรียนจะได้ยินทั้งเสียงและเห็นภาพ ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมได้เป็นอย่างดี (พงศ์ศักดิ์ บัวจะมะ, 2555: 1) ซึ่งการเรียนการสอนโดยวิทัศน์มี

2 รูปแบบ คือ 1) วิดีทัศน์เพื่อการเรียนการสอนโดยตรง (Instructional Television: ITV) สามารถใช้แทนครูในกรณีที่ครูไม่เพียงพอ หรือมีผู้เรียนจำนวนมาก หรือเป็นการออกอากาศไปยังสถานที่อื่น นอกจากนั้นยังสามารถใช้สอนควบคู่กับครูเพื่อแสดงเรื่องราวซึ่งดีกว่าการอธิบายหรือการสาธิตของครู และ 2) วิดีทัศน์เพื่อการศึกษาทั่วไป (Educational Television: ETV) ใช้เพื่อเสริมความรู้ทั่วไปกับบทเรียนหรือการเรียนเพื่อความรอบรู้ ซึ่งหากครูใช้สื่อวีดิทัศน์ที่เหมาะสมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนก็จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้พัฒนาสื่อวีดิทัศน์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน ดังงานวิจัยของ มงคล พันธุ์เพชร (2558) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ เรื่อง การเคลื่อนที่ในหนึ่งมิติเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรณีศึกษาของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ เรื่องการเคลื่อนที่ในหนึ่งมิติ ที่มีประสิทธิภาพ 80/80 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์เรื่องการเคลื่อนที่ในหนึ่งมิติ โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต ปีการศึกษา 2557 จำนวน 33 คน พบว่า 1) สื่อวีดิทัศน์เรื่องการเคลื่อนที่ในหนึ่งมิติ มีประสิทธิภาพ 77.98/77.70 และ 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ใช้วิธีสอนที่หลากหลายควบคู่กับการใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ วิธีสอนรูปแบบหนึ่งคือ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ ซึ่งความรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นได้จากการประสบการณ์จากกิจกรรม จึงเป็นกระบวนการการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีโอกาสลงมือปฏิบัติมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการโต้ตอบ การเขียน การอ่าน การวิเคราะห์ปัญหา การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งลักษณะการเรียนรู้ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้สอนมีบทบาทอำนวยความสะดวกและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง จนเกิดเป็นการเรียนรู้อย่างมีความหมาย (ยุวดี ทองอ่อน, 2561)

ทั้งนี้การเรียนรู้ในปัจจุบันควรที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ได้ลงมือปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่เป็นการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่ง โดยมีความสำคัญ คือ 1) นัยสำคัญของการเรียนรู้ คือ เนื้อหาที่ผู้เรียนจะเข้าใจและยอมรับต้องมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของบทเรียน 2) สิ่งที่สำคัญ

อย่างยิ่งในการเรียนรู้ก็ต้องเรียนผ่านการกระทำ 3) การเรียนรู้คือการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมและตอบสนองต่อกระบวนการเรียนรู้ และ 4) การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เริ่มเกิดขึ้นในตนเองและเกี่ยวข้องไปถึงผู้เรียนคนอื่น ๆ ทั้งด้านความรู้สึกและสติปัญญา จากข้อสมมุติฐานดังกล่าวจึงเป็นหลักฐานสนับสนุนสิ่งที่ผู้ใหญ่เรียนรู้ได้ดีที่สุด คือ การได้มีส่วนร่วมในกระบวนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น Active Learning คือผู้สอนเป็นผู้นำ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน กลยุทธ์การเรียนรู้โดยการปฏิบัติเป็นจุดเด่นสำคัญ และสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน (Morable, 2000) นอกจากนั้น ยุวดี ทองอ่อน (2561) กล่าวว่า Active Learning เป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ ซึ่งความรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นได้จากประสบการณ์จากกิจกรรม ผู้สอนมีบทบาทอำนวยความสะดวกและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง จนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย

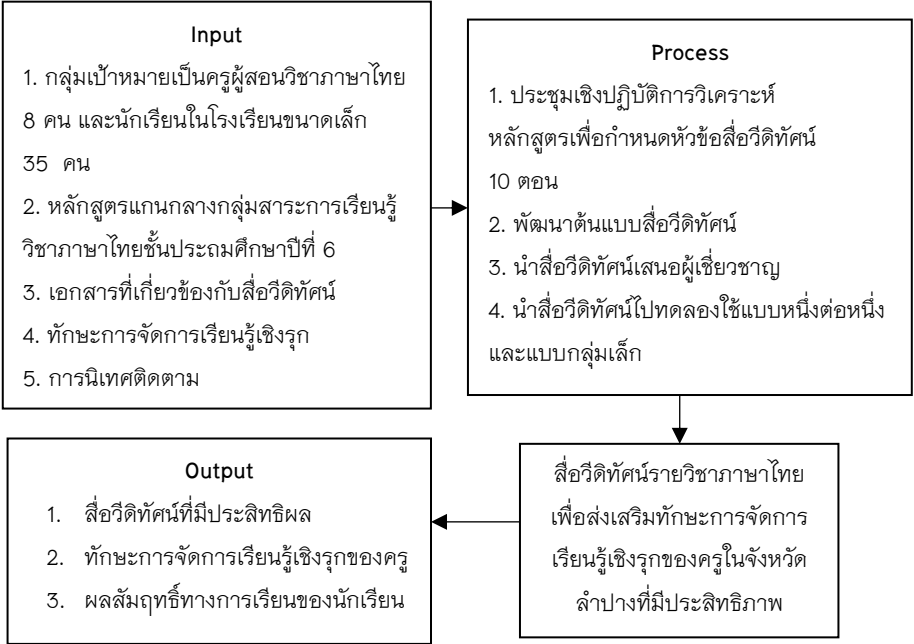
คณะผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการได้ตอบ การเขียน การอ่าน การวิเคราะห์ปัญหา การสังเคราะห์ และการประเมินค่า จึงได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในจังหวัดลำปาง” ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นการนำวีดิทัศน์ประกอบการเรียนการสอนมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยเนื้อหาที่ใช้เกี่ยวข้องกับทักษะด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านการอ่าน การเขียน และการอภิปราย ซึ่งการเรียนรู้รูปแบบนี้จะสนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น ทั้งยังช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และจะช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในจังหวัดลำปาง ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาคำติประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในจังหวัดลำปาง
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาภาษาไทย ของครูในจังหวัดลำปางก่อนอบรมและหลังการอบรม

4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก ที่เรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทย เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐาน

1. สื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในจังหวัดลำปาง มีคุณภาพในระดับมากและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. สื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในจังหวัดลำปาง มีประสิทธิผลตั้งแต่ .50 ขึ้นไป
3. ครูผู้สอนในรายวิชาภาษาไทย จังหวัดลำปาง มีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หลังอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม

4. นักเรียนที่เรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยของครูในจังหวัดลำปาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

วิธีการศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดลำปาง จำนวน 8 คน (โรงเรียนวังหินวิทยา โรงเรียนบ้านท่า โรงเรียนบ้านกลุ่มเนิ่งใต้ โรงเรียนบ้านน้ำหลง โรงเรียนบ้านขอวิทยา และโรงเรียนบ้านอ้อน) และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดลำปาง จำนวน 35 คน ได้มาจากครูและนักเรียนที่สนใจเข้าร่วมโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย จำนวน 10 แผน 2) สื่อวีดิทัศน์ จำนวน 10 ตอน 3) แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งคณะผู้วิจัยประยุกต์ใช้กระบวนการ ADDIE Model ในการออกแบบและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นวิเคราะห์ (Analysis)

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรรวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามรายละเอียด ดังนี้

- 1.1 วิเคราะห์หลักสูตรและคู่มือหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 1.2 วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกับสื่อวีดิทัศน์และการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
- 1.3 ศึกษาและวิเคราะห์วิธีการสร้างแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
- 1.4 ศึกษาและวิเคราะห์วิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ขั้นตอนออกแบบ (Design)

2.1 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน การเรียนรู้ มีองค์ประกอบ คือ มาตรฐาน สาระเรียนรู้ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์ การเรียนรู้ กระบวนการวัดผลประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะรวมทั้งแบบประเมินในด้านต่าง ๆ

2.2 การสร้างสื่อวีดิทัศน์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากศึกษาและวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยมาพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ วิชาภาษาไทย และสร้างสื่อวีดิทัศน์ จำนวน 10 ตอน เพื่อใช้กิจกรรมประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น โดยขอครูอาสาสมัครที่เข้าร่วมโครงการเป็น

ผู้สอน จากนั้นวิทยากรจะอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่เลือก การสร้างแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการทำ Power Point เพื่อนำเสนอเนื้อหาระหว่างกิจกรรม จากนั้นครูส่งแผนการจัดการเรียนรู้ แบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบ และ Power Point หรือสื่อในรูปแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะก่อนการจัดทำวีดิทัศน์ (การจัดทำสื่อวีดิทัศน์มีทั้งในห้องถ่ายทำที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และถ่ายทำนอกสถานที่)

2.3 การสร้างแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยสร้างแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อเตรียมนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมสอดคล้องในขั้นพัฒนาต่อไป ซึ่งแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.4 การสร้างแบบทดสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สร้างแบบทดสอบที่ใช้ในการวัดผลการเรียนรู้ โดยเป็นชนิดตัวเลือก 4 ตัวเลือก รวม 40 ข้อโดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ตอบถูกต้องต้องได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

3. ขั้นพัฒนา (Development)

3.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อวีดิทัศน์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และพิจารณาให้ข้อคิดเห็น แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุง แก้ไข ซึ่งสื่อวีดิทัศน์ทั้ง 10 ตอน มีรายละเอียดดังนี้ ตอนที่ 1 การอ่านทำนองเสนาะ บทร้อยกรองที่เป็นโวหารต่าง ๆ ตอนที่ 2 การอ่านข้อมูลจากแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ ตอนที่ 3 การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ตอนที่ 4 การอ่านหนังสือตามความสนใจ ตอนที่ 5 การอ่านโฆษณา ตอนที่ 6 การอ่านจับใจความสำคัญ ตอนที่ 7 การเขียนเรียงความ ตอนที่ 8 การเขียนเรื่องตามจินตนาการ ตอนที่ 9 การพูดวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากสื่อสังคมออนไลน์ และตอนที่ 10 การพูดโฆษณาลิขิตภัณฑ์ของชุมชนหรือสินค้าต่าง ๆ ซึ่งความยาวต่อตอนของสื่อวีดิทัศน์ประมาณ 40–55 นาที

3.2 นำสื่อวีดิทัศน์และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ เพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to One Testing) เป็นการทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 คน โดยสุ่มเลือกจากนักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง และกลุ่มอ่อนกลุ่มละ 1 คน (สุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก) เพื่อดู

ความเหมาะสมของกิจกรรมและความเข้าใจของนักเรียน ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่งเท่ากับ 80.47/79.17

ครั้งที่ 2 การทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Testing) เป็นการทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 9 คน โดยสุ่มเลือกจากนักเรียนจากกลุ่มเก่ง ปานกลาง และกลุ่มอ่อนกลุ่มละ 3 คน (สุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลากโดยไม่เข้ากับนักเรียนที่ทดลองในครั้งที่ 1) ทำการทดลองเพื่อให้แน่ใจว่าสื่อวีดิทัศน์ที่สร้างขึ้นช่วยให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจและเรียนรู้ได้ โดยให้นักเรียน เรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์ที่ปรับปรุงจากการทดลองครั้งที่ 1 ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็กเท่ากับ 82.13/81.38

3.3 นำแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม จากนั้นแก้ไขแบบประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดพิมพ์แบบประเมินฉบับจริง ซึ่งมีข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และค่าความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามและตัวเลือกจากนั้นปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และคัดเลือกข้อสอบที่ดีขึ้นความสอดคล้องระหว่างข้อสอบจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จากนั้นจัดพิมพ์ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย

4. นำไปใช้ (Implementation)

เป็นขั้นตอนที่คณะผู้วิจัยนำเครื่องมือทุกชนิด ประกอบด้วย สื่อวีดิทัศน์ ประกอบกับ แผนจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการนำไปใช้นี้ คือ ข้อมูลดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์ ข้อมูลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่งในขั้นตอนนี้คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ครูทำแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกก่อนการใช้สื่อวีดิทัศน์
- 2) อบรมครูเกี่ยวกับการใช้สื่อวีดิทัศน์ในการจัดการเรียนรู้
- 3) ครูทำแบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังการใช้สื่อวีดิทัศน์
- 4) ครูนำสื่อวีดิทัศน์ไปใช้กับนักเรียนของตนเอง โดยดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 10 ตอน จากนั้น

ทดสอบผู้เรียนหลังเรียนเนื้อหาเสร็จสิ้นทั้งหมด นำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 และแปลผล ในรูปแบบตาราง และสรุปบรรยายผล

5. **ขั้นประเมินผล (Evaluation)**

เป็นการประเมินผลหาค่าดัชนีประสิทธิผล เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ รวมทั้งประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูว่า ครูมีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกก่อนอบรมสูงกว่าก่อนอบรมหรือไม่ และประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อนำไปเทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 80

ผลการศึกษา

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทย

คณะผู้วิจัยได้นำสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยเสนอผู้เชี่ยวชาญโดยภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสมสอดคล้องในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมสูงสุดคือ ด้านการออกแบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด จากนั้นคณะผู้วิจัยได้นำสื่อวีดิทัศน์ ไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One-to-One Testing) และแบบกลุ่มเล็ก (Small Group Testing) ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการหาประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 แบบหนึ่งต่อหนึ่ง และแบบกลุ่มเล็ก

N	ระหว่างเรียน			หลังเรียน			ค่า ประสิทธิภาพ E_1/E_2
	A	Σx	E_1	B	Σy	E_2	
3	100	241	80.33	40	95	79.17	80.33/79.17
9	100	734	81.55	40	293	81.38	81.55/81.38

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในจังหวัดลำปาง จากการนำไปทดลองใช้แบบหนึ่งต่อหนึ่ง และแบบกลุ่มเล็ก มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.33/79.17 และ 81.55/81.38 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ตามลำดับ

2. การศึกษาดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในจังหวัดลำปาง

หลังจากได้สื่อวีดิทัศน์ที่มีประสิทธิภาพแล้ว คณะผู้วิจัยได้นำสื่อวีดิทัศน์ไปใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 35 คน และประเมินค่าดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์ ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

จำนวน ผู้เรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวม	ผลรวม	ดัชนี
		คะแนนสอบ ก่อนเรียน	คะแนนสอบ หลังเรียน	ประสิทธิผล (EI)
35	40	796	1,159	0.6010

จากตารางที่ 2 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในจังหวัดลำปาง มีค่าเท่ากับ 0.6010 คิดเป็นร้อยละ 60.10 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้

3. การเปรียบเทียบทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในจังหวัดลำปาง
คณะผู้วิจัยนำเสนอผลการเปรียบเทียบทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในจังหวัดลำปาง จำนวน 8 คน ก่อนอบรมและหลังการอบรม ผลปรากฏดังตาราง 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในจังหวัดลำปาง ก่อนอบรม และหลังอบรม

ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	จำนวนครู (N)	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
ก่อนอบรม	8	3.38	1.88	ปานกลาง
หลังอบรม	8	4.23	1.25	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในจังหวัดลำปาง ก่อนอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 อยู่ในระดับปานกลาง และหลังอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 อยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดลำปางมีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม

4. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก ที่เรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทย เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

หลังจากที่ครูนำสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยไปใช้จริงกับนักเรียนจำนวน 35 คน คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มา แปลผลและนำเสนอ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์ เทียบกับ เกณฑ์ร้อยละ 80

คะแนนเต็มของ		ส่วน			เกณฑ์
แบบทดสอบ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบน	ร้อยละ	ร้อยละที่กำหนด
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	นักเรียน		มาตรฐาน		
40	35	33.11	1.26	82.78	80

จากตารางที่ 4 นักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 35 คน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 33.11 คิดเป็นร้อยละ 82.78 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนด พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์

อภิปรายและสรุปผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในจังหวัดลำปาง สรุปผล ดังนี้

1. สื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในจังหวัดลำปาง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 และสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยมีประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่งและแบบกลุ่มเล็ก เท่ากับ 80.47/79.17 และ 82.13/81.38 ตามลำดับ

2. ดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทย มีค่าเท่ากับ 0.6010 คิดเป็นร้อยละ 60.10 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้

3. ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในจังหวัดลำปาง ก่อนอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 อยู่ในระดับปานกลาง และหลังอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 อยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดลำปาง มีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม

4. นักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 33.11 คิดเป็นร้อยละ 82.78 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนด พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์

อภิปรายผล

1. สื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในจังหวัดลำปาง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ทั้งนี้เป็นเพราะคณะผู้วิจัยสร้างสื่อวีดิทัศน์อย่างเป็นขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ความร่วมมือของครูในจังหวัดลำปางที่ช่วยกันวิเคราะห์เนื้อหาในการพัฒนาสื่อทั้ง 10 ตอน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์และมีการปรับปรุงแก้ไขเมื่อเกิดปัญหา จึงส่งผลให้สื่อวีดิทัศน์มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา เทพิน ศักรินทร์ หงส์รัตนารกิจ ธนพรรณ บุญยรัตกลิน เพียวร่ ดีใจ และสมสมร พรพรรณพิพัฒน์ (2559) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ วิชาเกษตรกรรมเชิงธุรกิจเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสื่อวีดิทัศน์และหาประสิทธิภาพสื่อวีดิทัศน์วิชาเกษตรกรรมเชิงธุรกิจเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 30 คน พบว่า

คุณภาพด้านเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.51 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก และคุณภาพด้านสื่อวีดิทัศน์โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.64 อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่า ซึ่งผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญของงานวิจัยข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า สื่อวีดิทัศน์มีคุณภาพในระดับมาก เช่นเดียวกับคุณภาพของสื่อวีดิทัศน์ รายวิชาภาษาไทย ที่มีผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในระดับมาก และจากนั้นคณะผู้วิจัยนำสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทย ไปทดลองใช้จำนวน 2 ครั้ง พบว่าสื่อวีดิทัศน์มีประสิทธิภาพแบบหนึ่งต่อหนึ่ง และแบบกลุ่มเล็ก เท่ากับ 80.33/79.17 และ 81.55/81.38 ตามลำดับทั้งนี้เป็นเพราะ คณะผู้วิจัยพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ จากนั้นได้แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และนำไปทดลองใช้ จึงส่งผลให้สื่อวีดิทัศน์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติศักดิ์ โคตรชุม (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ เพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจัดและตกแต่งสวนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ ประกอบการเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจัดและตกแต่งสวนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 17 คน พบว่า สื่อวีดิทัศน์ ประกอบการเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจัดและตกแต่งสวน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 ชุด มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.71/84.51 จะเห็นได้ว่าสื่อวีดิทัศน์ รายวิชาภาษาไทยมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับการวิจัยงานวิจัยข้างต้น

2. ดัชนีประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทย มีค่าเท่ากับ 0.6010 คิดเป็นร้อยละ 61.10 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะ สื่อวีดิทัศน์มีการออกแบบอย่างเป็นขั้นตอน และคณะผู้วิจัยกับครูโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดลำปางได้ร่วมกันแก้ไขปรับปรุงสื่อวีดิทัศน์ให้มีความสมบูรณ์ เมื่อนำไปใช้จริงจึงส่งผลให้สื่อวีดิทัศน์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิฐฐาน นิยมชูชื่น อานันท์ นิรมล และกฤษฎากาญจน์ โติพิทักษ์ (2562) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดัชนี ประสิทธิภาพ (E.I.) ของชุดวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีการศึกษา 2560 ในจังหวัดตรังและจังหวัดกระบี่ จำนวน 380 คน และ ครูอาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา จำนวน 30 คน พบว่า ดัชนี

ประสิทธิผล (E.I.) ของชุดวิธีทัศน์ประชาสัมพันธ์ฯ มีค่าเท่ากับ 0.5 ซึ่งผลงานวิจัยดังกล่าวมีการออกแบบสื่อวิธีทัศน์อย่างเป็นขั้นตอน และมีการแก้ไขสื่อวิธีทัศน์ตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญ เมื่อนำสื่อไปใช้จริงจึงส่งผลให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้

3. ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในจังหวัดลำปาง ก่อนอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 อยู่ในระดับปานกลาง และหลังอบรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 อยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดลำปางมีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกหลังอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม ทั้งนี้เป็นเพราะครูเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในเชิงรุกด้วยตนเอง ออกแบบบทเรียนในสื่อวิธีทัศน์ในเรื่องที่ตนเองสนใจด้วยตนเอง จึงสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามขั้นตอนที่ตนเองกำหนดได้ ส่งผลให้ครูเกิดทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รวรสลีย์ อักษรวงศ์ (2561) ซึ่งงานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน โดยทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้การนิเทศตามกระบวนการระบบพี่เลี้ยง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 4 คน พบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ และมีพฤติกรรมจัดการเรียนรู้เชิงรุกและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดีขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยระยะที่ 1 เท่ากับ 2.56 ระยะที่ 2 เท่ากับ 3.49 จากระบบคะแนน 4 ระดับ จะเห็นได้ว่ากลุ่มเป้าหมายมีทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 23.13

4. นักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 33.11 คิดเป็นร้อยละ 82.78 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนด พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้เป็นเพราะสื่อวิธีทัศน์วิชาภาษาไทยมีความน่าสนใจ เมื่อครูนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน จึงส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติกิจกรรม ตื่นตัว และสนุกสนานไปกับการเรียน จัดจำบทเรียนได้เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทรงสุดา น้ำจันทร์ (2563) ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาผลการใช้วิธีทัศน์ช่วยสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณจำนวนเต็มสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาหลวง จังหวัดชุมพร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชุมชนพร เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง การคูณจำนวนเต็ม ที่สอนโดยใช้วิธีทัศน์ช่วยสอน หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง การคูณจำนวนเต็ม ที่สอนโดยใช้วิธีทัศน์ช่วยสอน หลังเรียนเฉลี่ยรวมร้อยละซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จะเห็นได้ว่าสื่อวิธีทัศน์สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวได้พัฒนาสื่อวิธีทัศน์ที่มีความน่าสนใจ สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และสนุกสนานไปกับการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาในการให้ข้อเสนอแนะร่วมคิด ร่วมผลิต และร่วมสร้างสื่อวิธีทัศน์รายวิชาภาษาไทย จากคุณครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดลำปาง ได้แก่ โรงเรียนวังหินวิทยา โรงเรียนบ้านท่าโรงเรียนบ้านกลุ่มน้ำใต้ โรงเรียนบ้านน้ำหลง โรงเรียนบ้านขอวิทยาและโรงเรียนบ้านอ้อน ตลอดจนการนำสื่อวิธีทัศน์ไปทดลองใช้กับนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดลำปาง ซึ่งคณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ รวมถึงขอบคุณนักเรียนจำนวน 35 คน จากโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดลำปาง ที่สนใจเข้าร่วมโครงการและให้ความร่วมมือในการเรียนรู้ด้วยสื่อวิธีทัศน์รายวิชาภาษาไทยชุดนี้ และให้ผลสะท้อนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อวิธีทัศน์ชุดนี้เป็นอย่างดี จนทำให้การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนต้องเตรียมความพร้อมทุกด้าน ก่อนนำสื่อวิธีทัศน์รายวิชาภาษาไทยไปใช้ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การทำความเข้าใจเนื้อหา และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามขั้นตอนของการเรียนรู้เชิงรุก ตลอดจนเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการเรียนการสอนให้พร้อมและเพียงพอ

1.2 ผู้สอนต้องดูความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยมีการยืดหยุ่นเวลาให้ผู้เรียนบ้างตามความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรนำสื่อวีดิทัศน์รายวิชาภาษาไทยไปใช้เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อหนุนเสริมให้แก่ผู้เรียน สามารถค้นคว้าหาข้อมูล ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังต่อยอดองค์ความรู้ไปใช้ในการพัฒนานวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2.2 ควรนำข้อสอบไปหาค่าความยากง่าย และอำนาจจำแนก ก่อนนำไปใช้จริงเพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จิตรารณณ์ ชั่งกริส. (2559). การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ตามแนวคิด Flipped classroom เรื่อง การตรวจร่างกายรายวิชาการประเมินภาวะสุขภาพ. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ทรงสุตา น้ำจันทร์. (2563). การศึกษาผลการใช้วีดิทัศน์ช่วยสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณจำนวนเต็มสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านเขาหลวง จังหวัดชุมพร สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. สืบค้น 25 มกราคม 2565, จาก http://ska2.go.th/reis/data/research/25640617_153139_8338.pdf.
- ทิจจุวาน เนียมชูชื่น, อานันท์ นิรมล และกฤษฎากาญจน์ ไตพิทักษ์. (2562). การพัฒนาชุดวีดิทัศน์ประชาสัมพันธ์วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยวมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, 11(2), 324–327.
- พงศ์ศักดิ์ บัวจะมะ. (2555). การพัฒนาวีดิทัศน์บนอินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- มงคล พันธุ์เพชร. (2558). การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เรื่องการเคลื่อนที่ในหนึ่งมิติเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรณีศึกษาของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต. **เอกสารนำเสนอในที่ประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ พ.ศ. 2558**. กรุงเทพฯ, จาก <http://dspace.bru.ac.th/xmlui/handle/123456789/1290>.
- ยุวดี ทองอ่อน. (2561). Active Learning: การเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม. **วารสารการจัดการความรู้ Knowledge Management Journal**. สืบค้น 16 สิงหาคม 2564, จาก http://apr.nsr.ac.th/KW/myfile/20181112103524_%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%20KM%20NSRU61.pdf.
- รสนีย์ อักษรวงศ์. (2561). การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้การนิเทศตามกระบวนการระบบพี่เลี้ยง. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น**, 15(2), 486–498.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **สรุปสาระสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุริยา เทพิน, ศักรินทร์ หงส์รัตนารกิจ, ธนพรรณ บุญยรัตกลิน, พเยาว์ ดีใจ และสมสมร พรพรรณพิพัฒน์. (2559). การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ วิชาแกละสลักเชิงธุรกิจเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. **วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**, 8(1), 21–34.
- อดิศักดิ์ โคตรชุม. (2562). การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการจัดและตกแต่งสวนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. **วารสารโครงการวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ**, 5(2), 67–76.
- Morable, L. (2000). **Using Active Learning Techniques**. Department of Education, The Texas Higher Education Coordinating Board and Richland College.